

Sundhedspolitisk analyse

-hvad skal vi forholde os til i de kommende år?

Jakob Kjellberg

Professor VIVE

VIVE

Opgave

Sundhedsstrukturkommissionens opgave er derfor at udarbejde et beslutningsgrundlag, der fordomsfrit opstiller og belyser modeller for den fremtidige organisering af sundhedsvæsenet.

Modellerne skal understøtte et sammenhængende sundhedsvæsen med en opgavefordeling mellem sygehuse og det nære sundhedsvæsen, der sikrer, at patienten kommer i centrum. Det nære sundhedsvæsen skal desuden styrkes, så flere borgere kan blive behandlet i eller tæt på hjemmet. Derudover skal den geografiske og sociale ulighed i sundhed nedbringes, sundhedsvæsenet skal være mere bæredygtigt, og det skal understøtte frit valg og patientrettigheder.

Kommissionen skal også forholde sig til strukturen for almen praksis, den regionale struktur, digitale løsninger og IT-infrastruktur, sundhedsvæsenets finansiering samt kultur og ledelse.

Kommissionen skal afslutte sit arbejde med én samlet afrapportering i foråret 2024, så følgelovgivning kan behandles i folketingssamlingen 2024/25.

Sundhedsvæsenet er
bedre end sit rygte...

- og mere robust

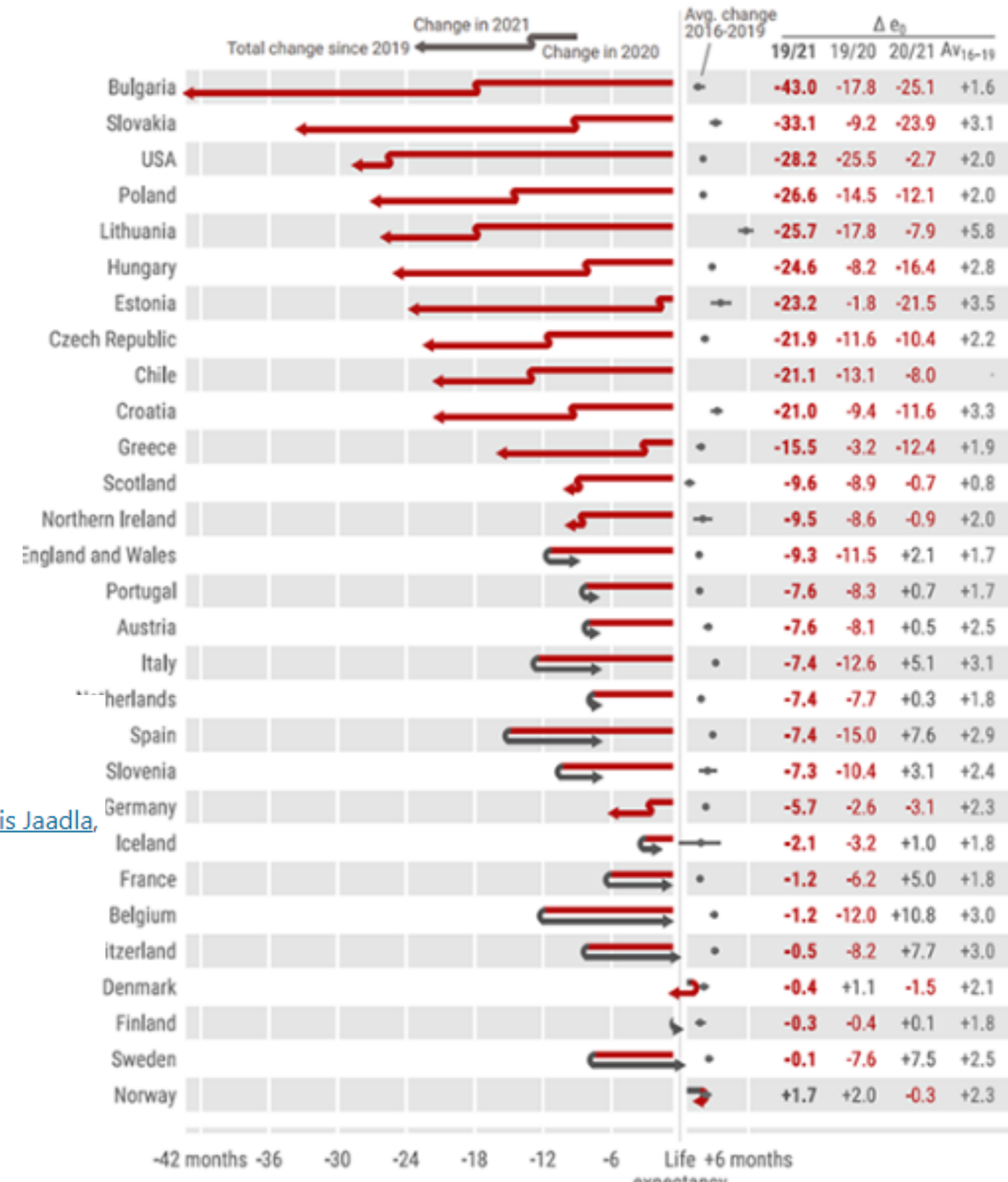
Life expectancy changes since COVID-19

[Jonas Schöley](#) , [José Manuel Aburto](#) , [Ilya Kashnitsky](#), [Maxi S. Kniffka](#), [Luyin Zhang](#), [Hannaliis Jaadla](#),

[Jennifer B. Dowd](#) & [Ridhi Kashyap](#)

[Nature Human Behaviour](#) **6**, 1649–1659 (2022) | [Cite this article](#)

VIVE

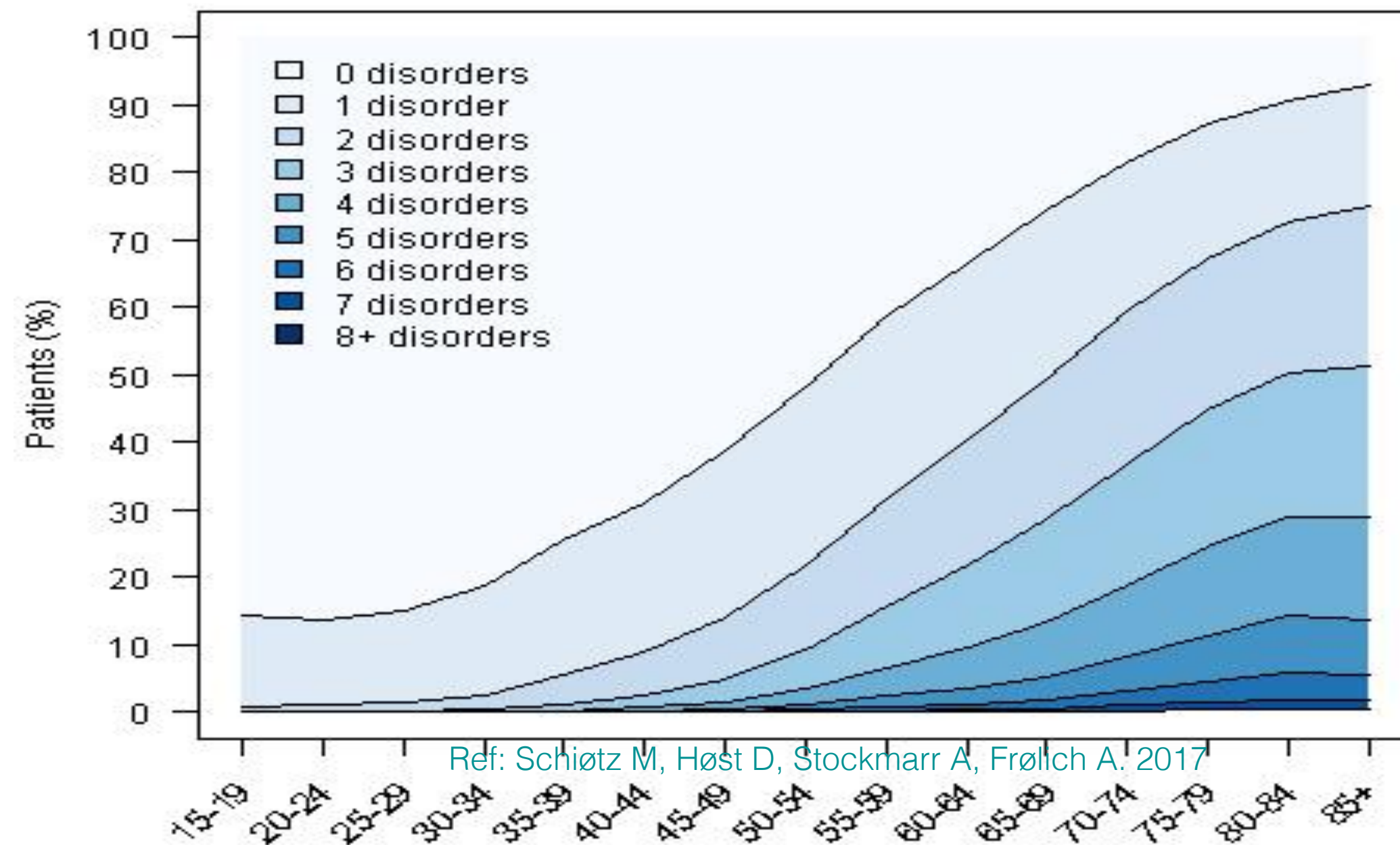
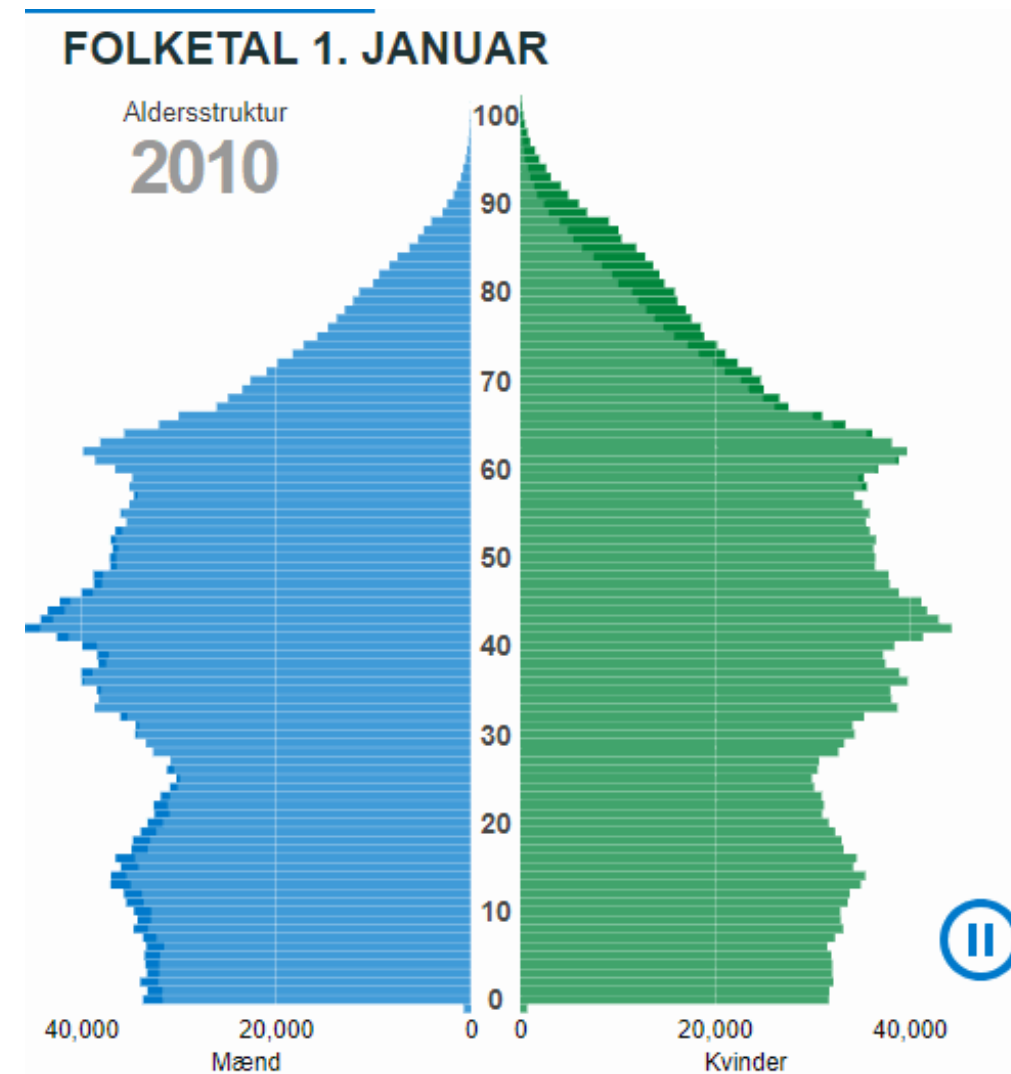

Hvorfor skal der ske forandring

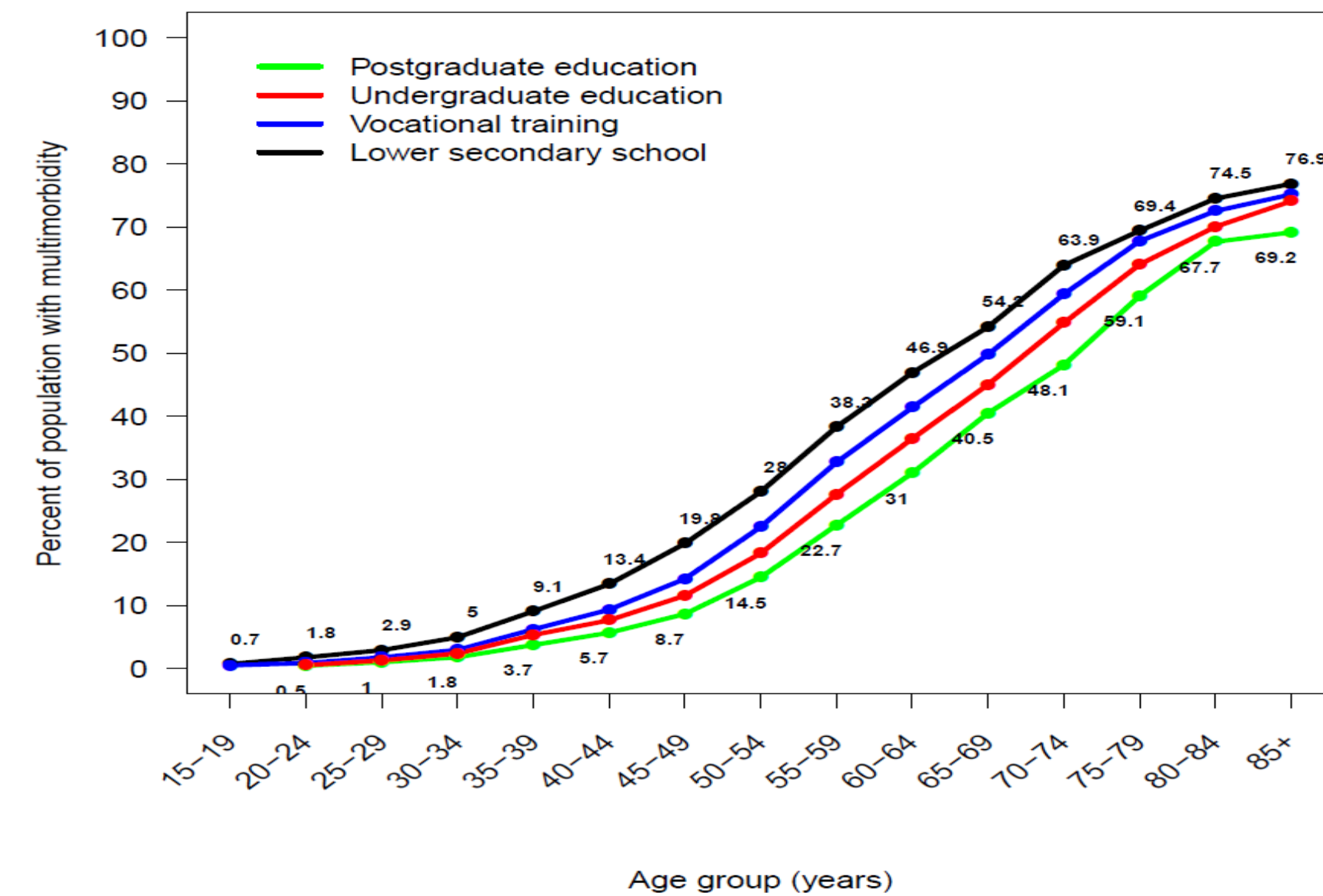
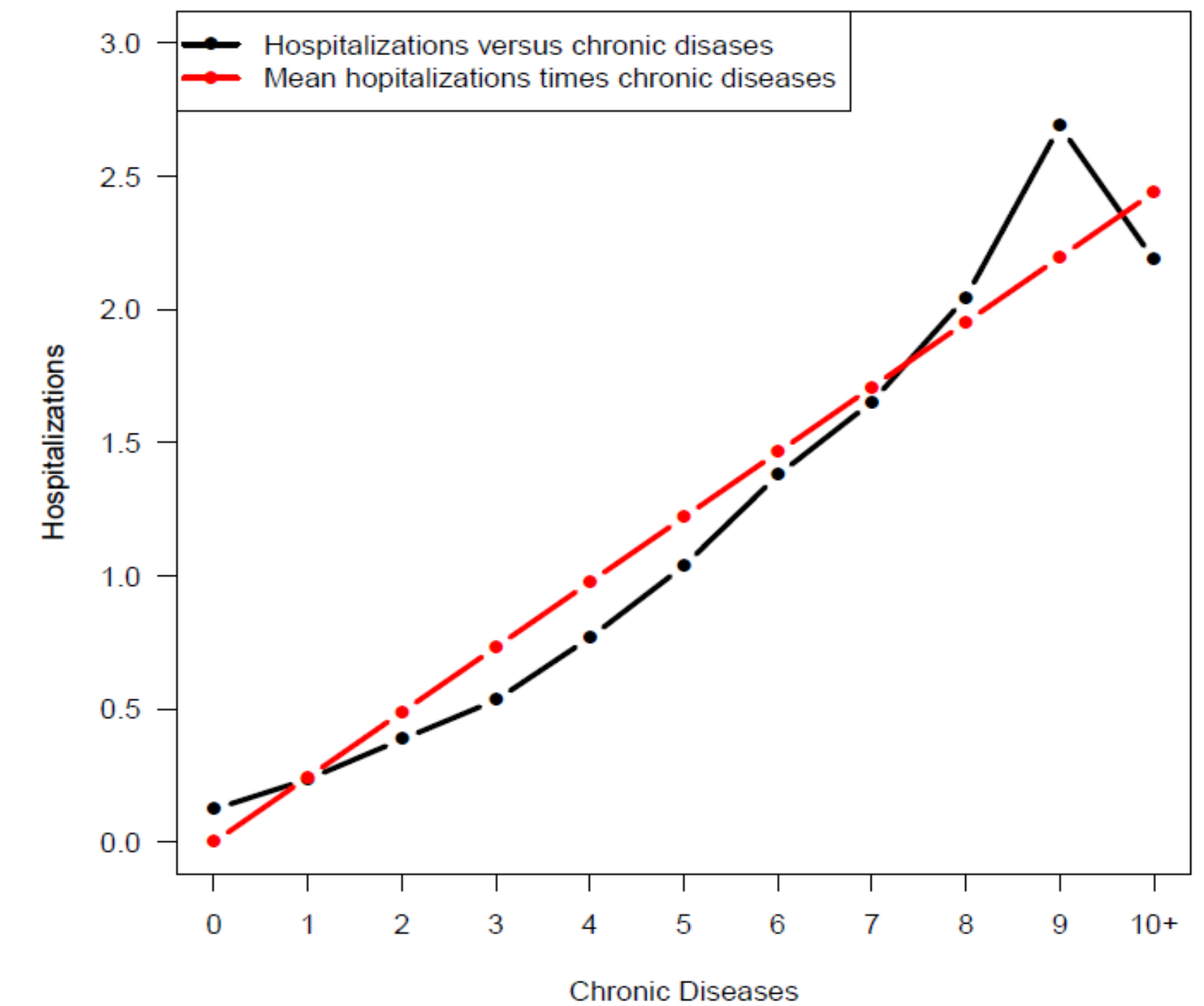
Hvorfor har vi behov for at justere et i øvrigt godt sundhedsvæsen...

Det pressede sundhedsvæsen

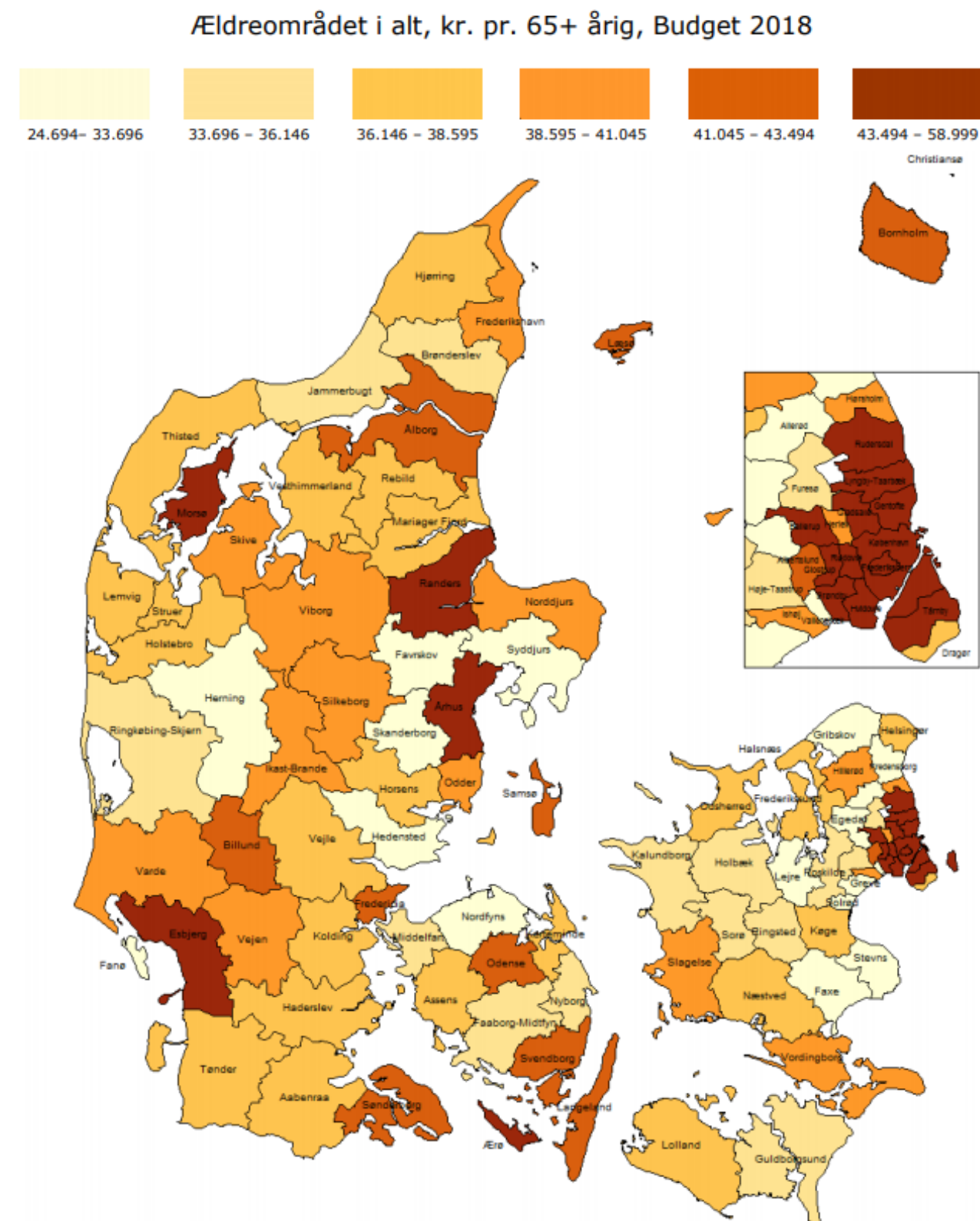
Ref: Schiøtz M, Høst D, Stockmarr A, Frølich A. 2017

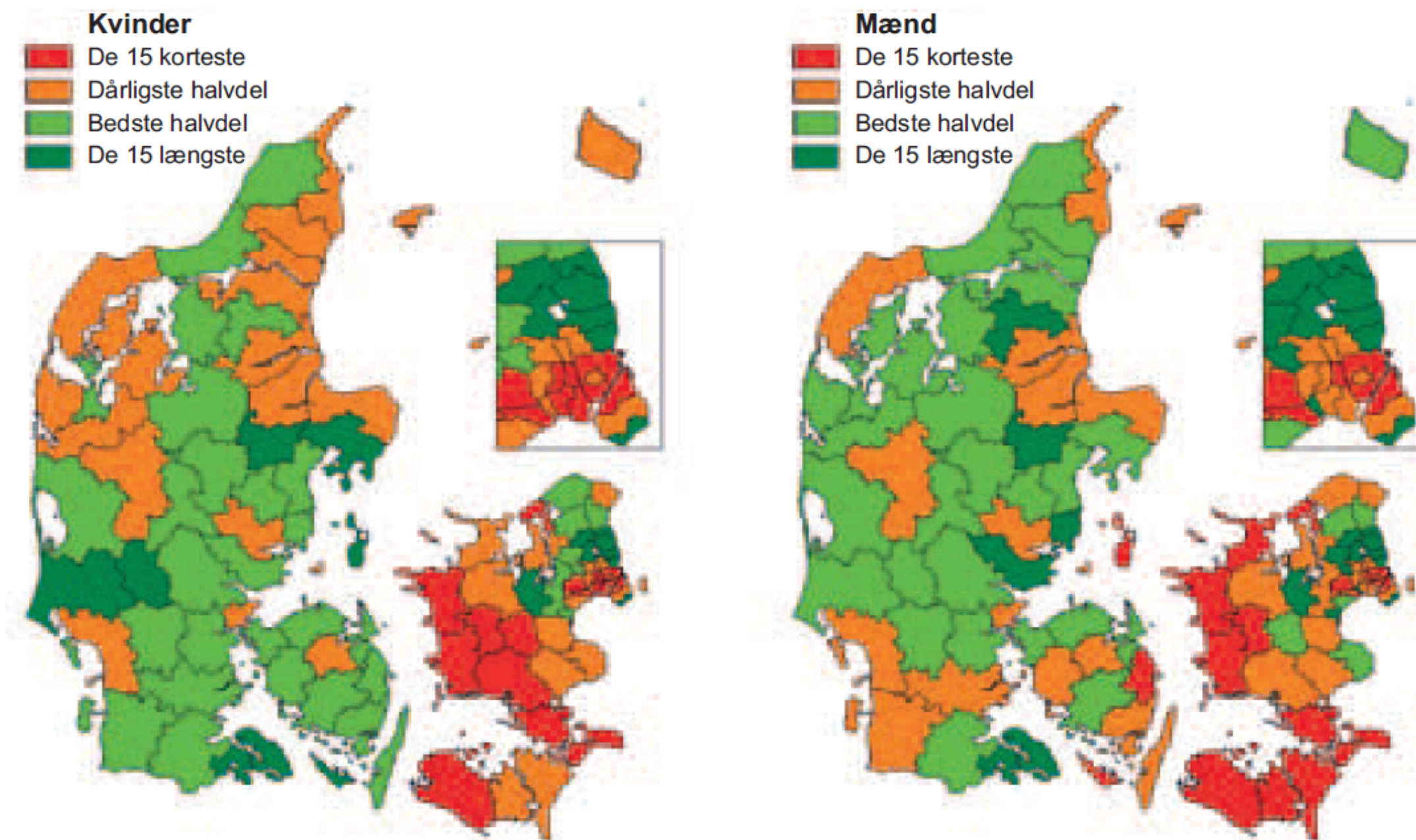
VIVE

Problemer der klumper sig sammen...

- følger ressourcerne med?
- hvorfor kortere levetid på Lolland?

Figur 4.3 Middellevetid fordelt på kommuneniveau

”Hvor har vi brugt pengene hidtil

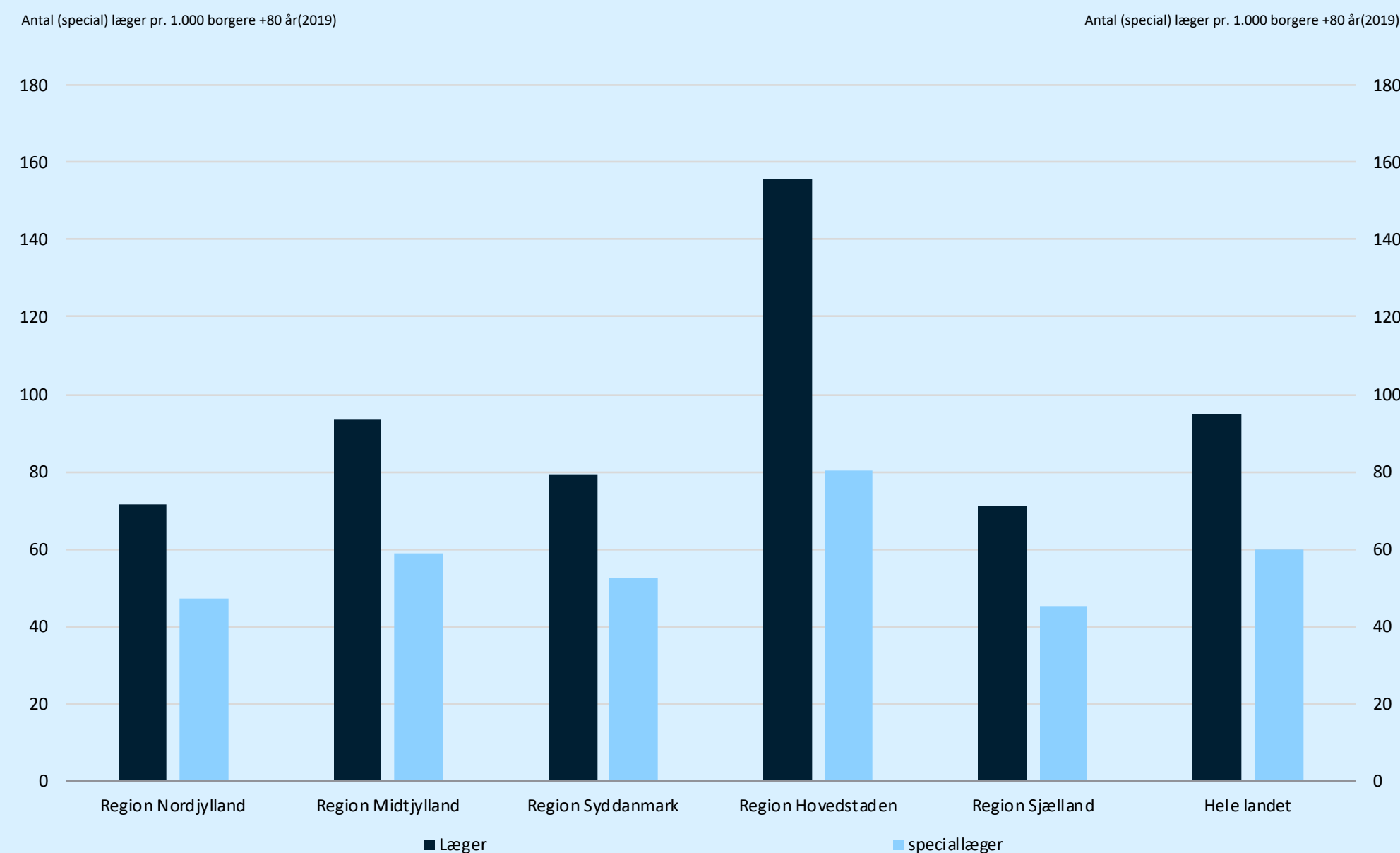
- Stort kvalitetsløft
- Meget forskningsfokus
- Knap 2000 ph.d. i gang pt....
- Produktiviteten synes faldende
- Hvor skabes sundheden og ligheden...
 - Hvornår er noget en standardbehandling?
 - Hvor er økonomiovervejelserne
- Hvem prioriterer?

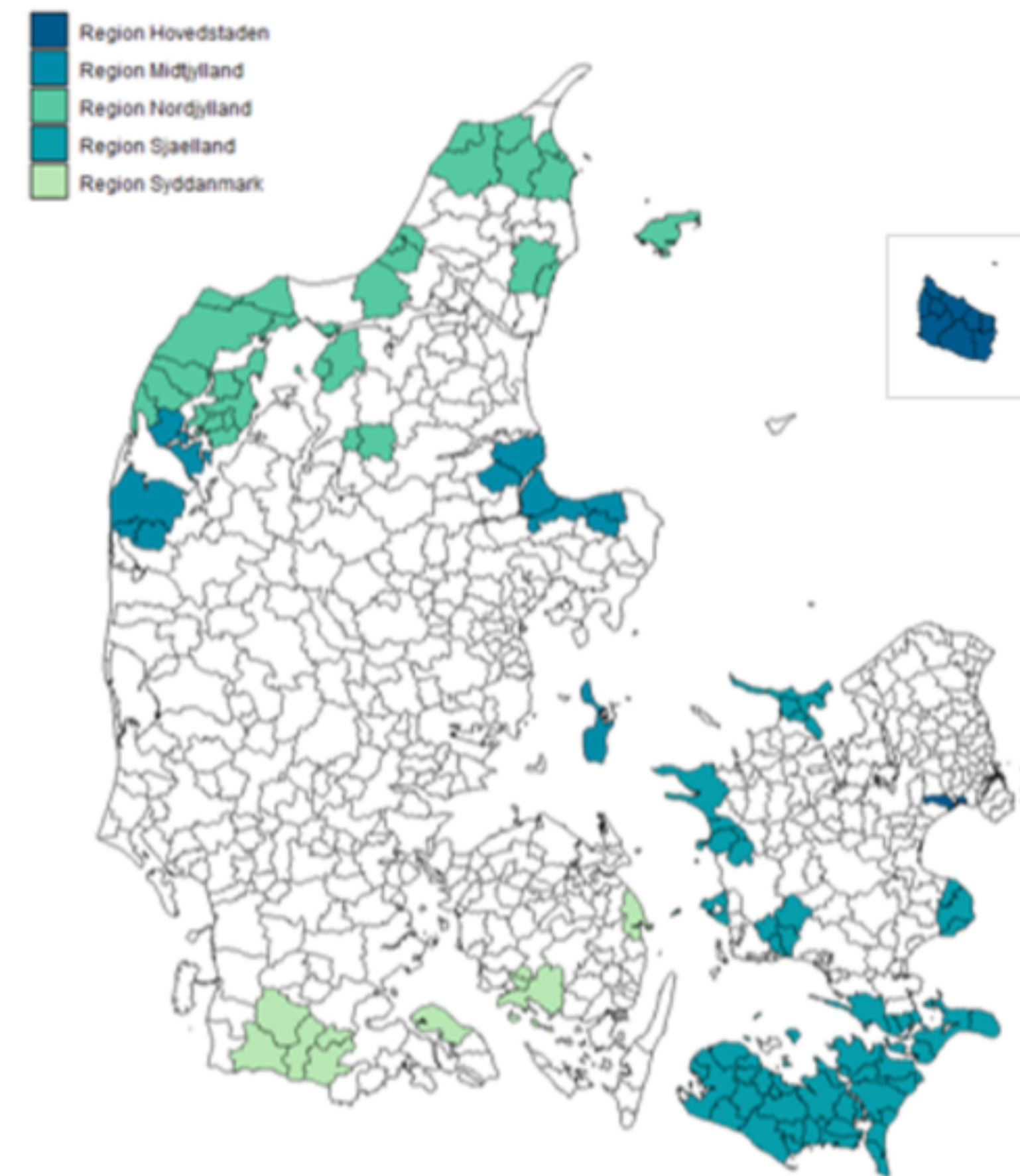
Ulige adgang til sundhed

- Geografiske forskelle i adgang til praktiserende læger og speciallæger
- Mange ubesatte udd. forløb i reg nord og især reg s.

Læger og speciallæger pr. region

Lægedækningstruede områder pr. region

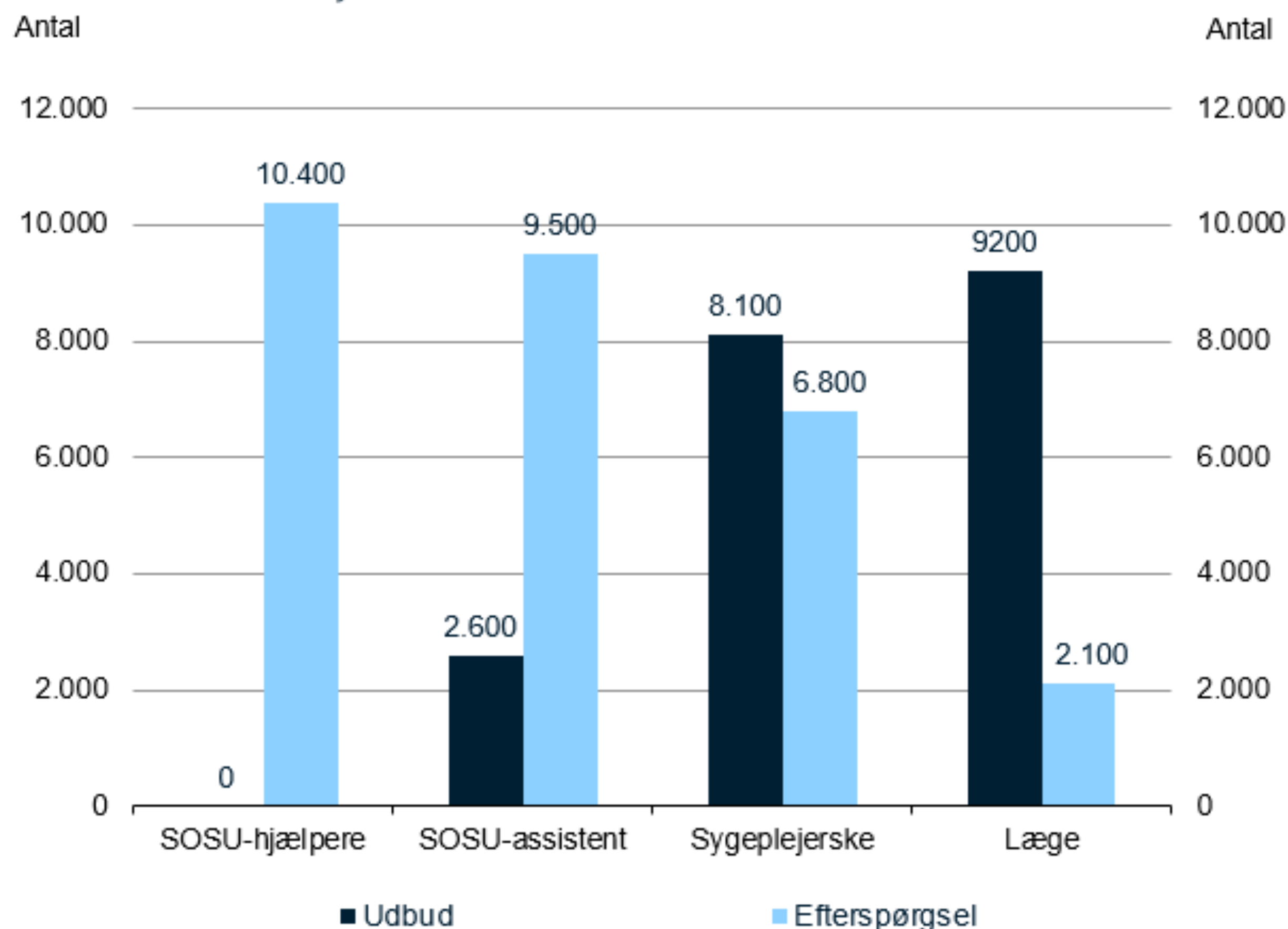

Kilde: Sundhedsstyrelsens lægeprognose pba. data fra Bevægelsesregistreret (Sundhedsdatastyrelsen) samt Danmarks Statistik

VIVE

Mangel på arbejdskraft – også i fremtiden

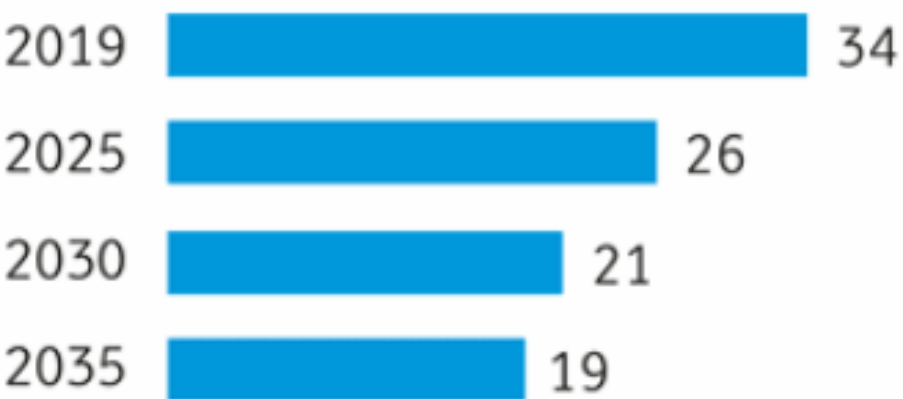
Ændring i udbud af og efterspørgsel efter udvalgte velfærdsmedarbejdere i 2030 målt ift. 2019

- Mekaniske fremskrivninger peger på, at rekrutteringssituationen frem mod 2030 særligt forværres på SOSU-området.
- Fremskrivninger viser at efterspørgslen vil overstige udbuddet med 17.000 personer i 2030.
- Den fremtidige udvikling er forbundet med stor usikkerhed og vil afhænge af en række faktorer, som ikke nødvendigvis er medtaget, herunder adfærden på udbudssiden.

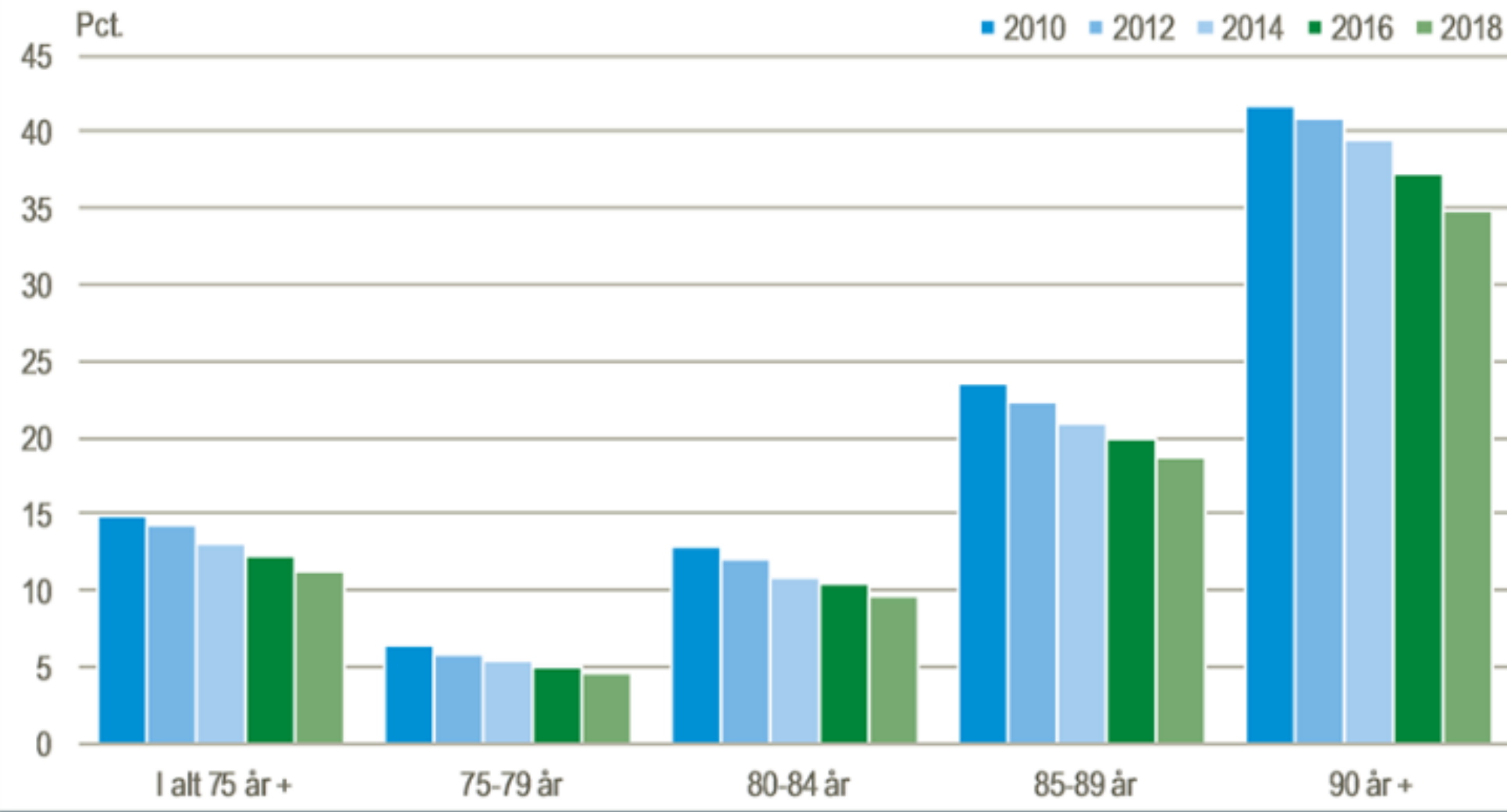
Konsekvenserne – ældreområdet som eksempel

Andel 80+årige der modtager hjemmehjælp i fremtiden, hvis antallet der kan få hjælp fastholdes på 2019-niveau (%)

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Andel af befolkningen, der bor i pleje- og ældreboliger (75 år og derover)

Dias 10

Vismænd i ny rapport: Ældrebyrden er overvurderet

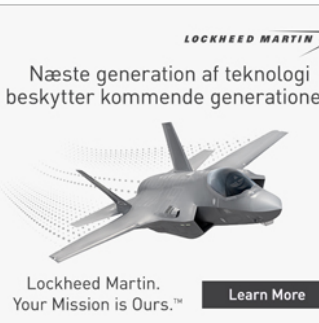
Af Signe Lentoft | 10. oktober 2019 kl. 11:18 |

Print Facebook Twitter LinkedIn

(Foto: Martin Sylvest/Ritzau Scanpix)

ØKONOMI: Sundhedsudgifterne til det stigende antal ældre bliver mindre end antaget, vurderer de økonomiske vismænd på baggrund af andre beregninger end Finansministeriet. Regionerne er skeptiske.

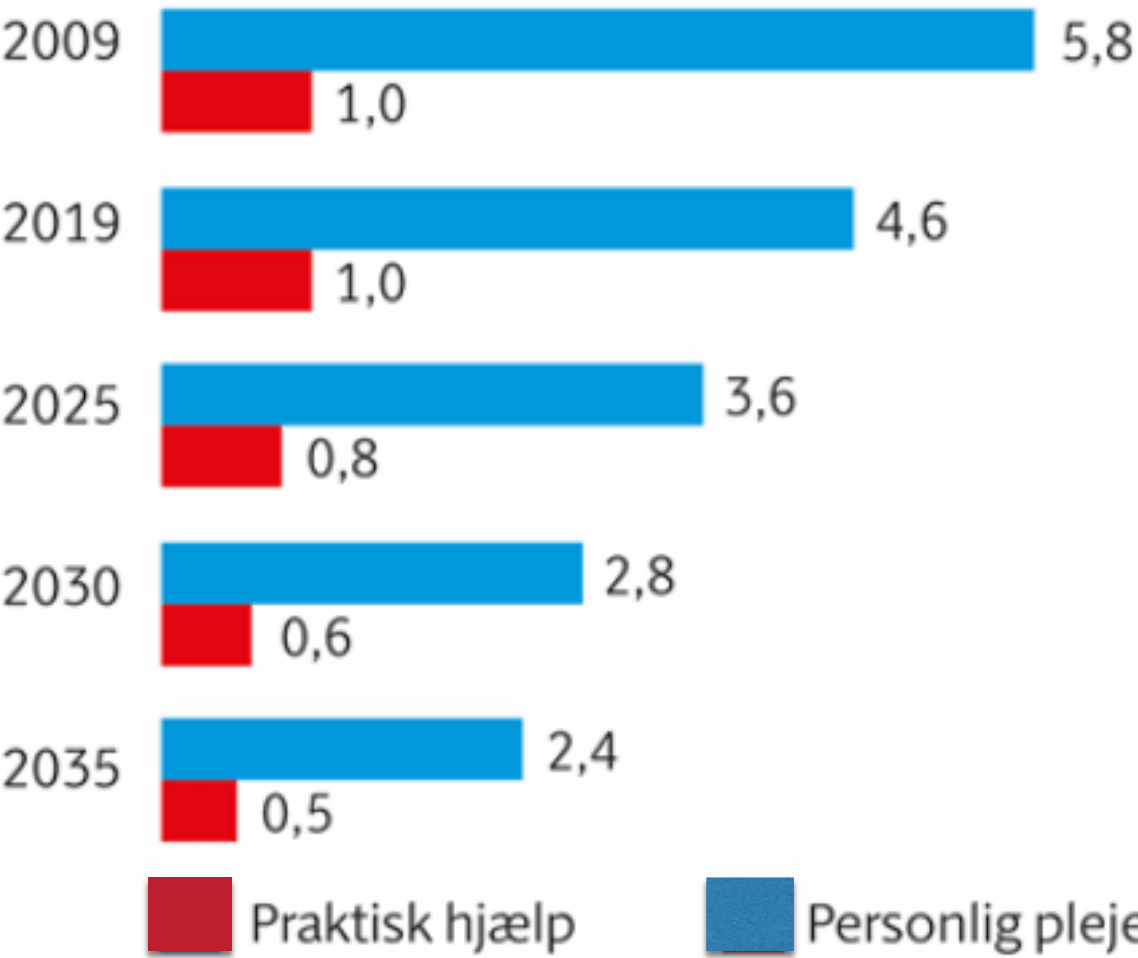

FAKTA

De Økonomiske Råds nye rapport indeholder både gennemgang af den aktuelle situation og den langsigtede finansielle holdbarhed. Den sidste ændret, blandt andet som følge af at vismændene beregner effekten af fænomenet sund aldring på e måde. Dermed bliver effekten mærkbart større.

“Det er ikke aktuelt i vores praktiske virkelighed. Vi kan

Antal timers personlig pleje og praktisk hjælp ugentligt pr. modtager af hjemmehjælp på 80+ år i fremtiden, hvis det samlede antal timer fastholdes på 2019-niveau

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Behov for at ændre patientforløb!

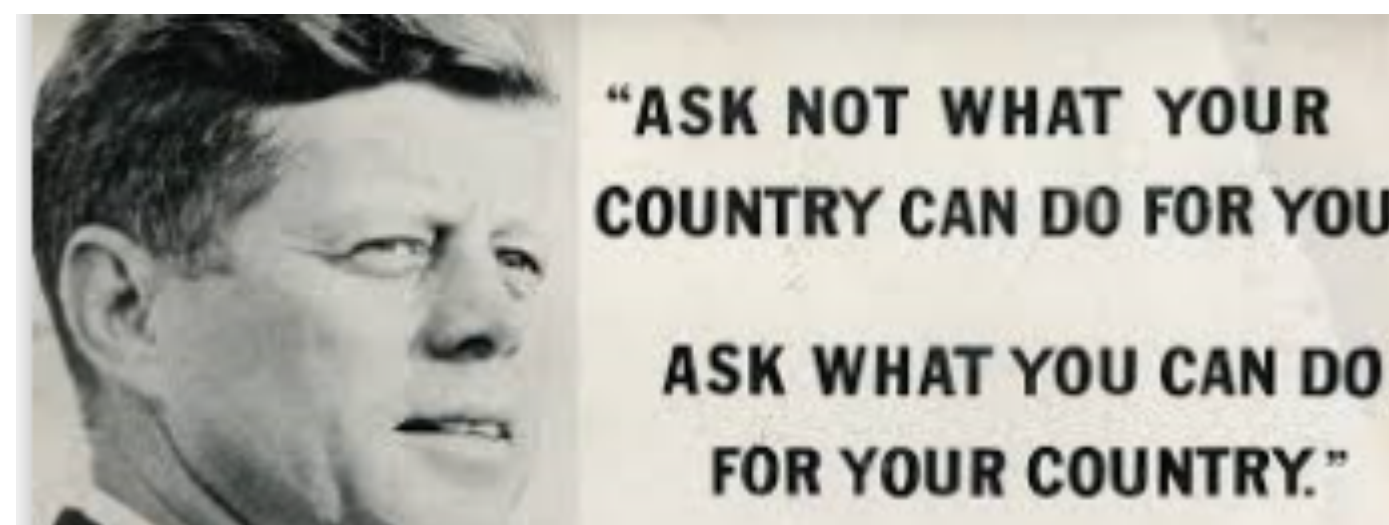
- > Mindre efterspørgsel af specialiserede ydelser
- > Forebyggelse af sygdomsprogression
- > Ændret arbejdsdeling
- > Egenomsorg & mere differentierede ydelser
- > Større udbud via teknologi som erstatning for ydelser
- > Acceptabelt & efterspurgt...?!
 - > Kræver kvalitet i ydelserne
 - > understøttet at relevante data

HØRINGSPORTALEN	
	ForsideHøringerFeedsOm HøringsportalenLog ind
Høring	
Høring over forslag til ændring af sundhedsloven og lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed (skabe rammerne for en national kvalitetsplan for det nære sundhedsvæsen, smidigere regler for etablering og drift af regionsklinikker, mulighed for særligt vederlag til læger i områder med lægemangel, samt regler om fordeling af uddannelsesforløb i speciallægeuddannelsen)	
Beskrivelse	Lovforslagets hovedformål er at skabe rammerne for en national kvalitetsplan, som skal sætte rammerne for den videre kvalitetsudvikling af det nære sundhedsvæsen. Lovforslagets hovedformål er endvidere at understøtte bedre lægedækning ved at smidiggøre reglerne om regionernes etablering af egne almen medicinske klinikker, at gøre det muligt at fastsætte kriterier for fordelingen af uddannelsesforløb i speciallægeuddannelsen og at sikre mulighed for et særligt vederlag til læger i områder med lægemangel. Derudover foreslås det at styrke muligheden for tværkommunalt samarbejde om visitation til ydelserne i hjemmesygeplejen og de kommunale akutfunktioner. Lovforslaget implementerer dele af "Aftale om Sundhedsreformen" fra 20. maj 2022 og skal ses i sammenhæng med regeringens strukturkommission.
Høringstype	Lovforslag
Myndighed	Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Primærsektoren er ikke sekundærsektoren

- De lægelige og sygeplejefaglige ressourcer er meget skævt fordelt
- Udgangspunktet for sekundærsektoren bør være: Hvad kan vi gøre for primærsektoren!

Brug for en ændret
fordeling af ressourcerne

kan også kaldes

Prioritering

Sundhedsøkonomer: Den økonomiske omfordeling mellem regionerne er dybt usolidarisk

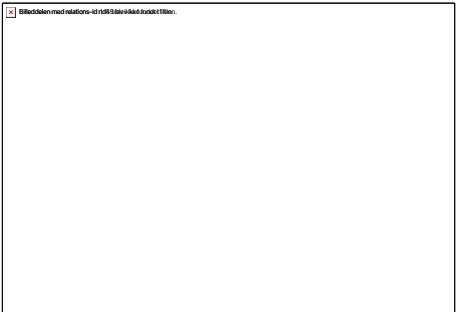
Statens særlige udligning skulle give en mere fair fordeling af pengene til regionerne, men gør det modsatte. Region Hovedstaden vinder stort på ordningen, mens Region Sjælland kompenseres for lidt. Samtidig betaler Vestdanmark for hele omfordelingen, skriver Jes Søgaard, Jakob Kjellberg og Kjeld Møller Pedersen.

Tabel 2: Bloktilskud til regionernes sundhedsopgaver i 2022 fordelt efter de ni socioøkonomiske kriterier (tusinde kroner).

Kriterier	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	Hele Danmark
Børn af enlige	1.402.992	663.454	906.815	915.313	398.635	4.287.209
Enlige 65+ årige	2.138.268	1.160.477	1.568.480	1.518.270	759.853	7.145.348
Personer i udlejningsboliger	1.730.845	506.555	800.923	876.384	372.503	4.287.209
Familier på overførselsindkomster	1.785.375	678.465	1.049.259	987.210	501.435	5.001.743
Tabte leveår	1.061.083	990.614	474.150	0	332.292	2.858.139
Langtidssyge psykiatri	451.551	196.970	393.662	262.582	124.305	1.429.070
Langtidssyge skizofreni	576.665	221.206	287.924	239.532	103.743	1.429.070
Øboere uden bro	479.531	27.793	123.190	62.043	21.977	714.535
Befolkningstæthed	190.350	254.846	123.190	380.394	228.338	1.429.070
I alt sum	9.816.660	4.700.379	5.979.544	5.241.727	2.843.081	28.581.390

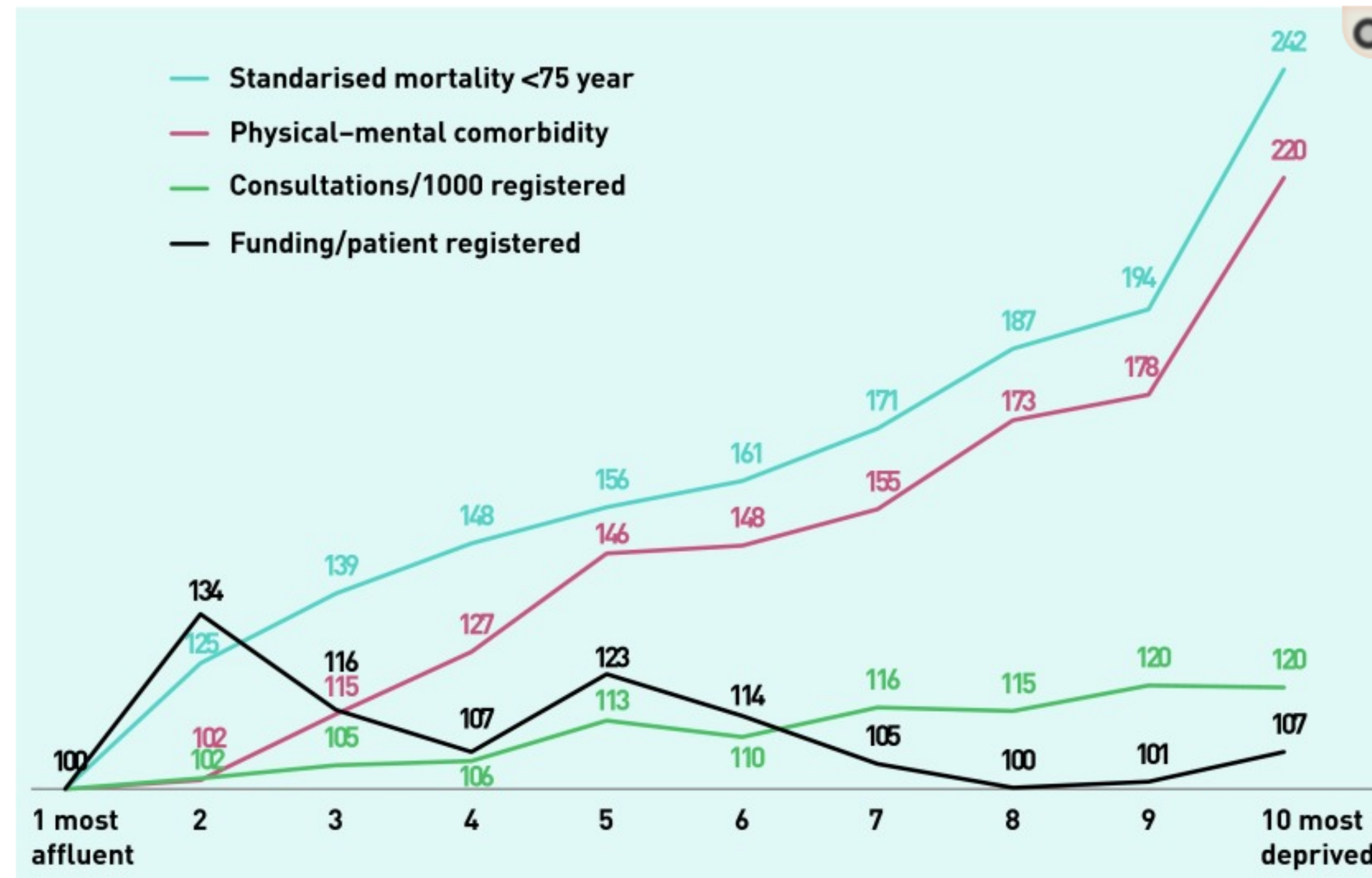
Anmærkning: Egne beregninger ud fra Indenrigs- og boligministeriets: Generelle tilskud til regionerne 2022, København juni 2021.

Bornholms Sygehus har et budget på 452 mio. kr.

Rationering uden omfordeling favorisere de raskeste

- Almen Praksis i Skotland.

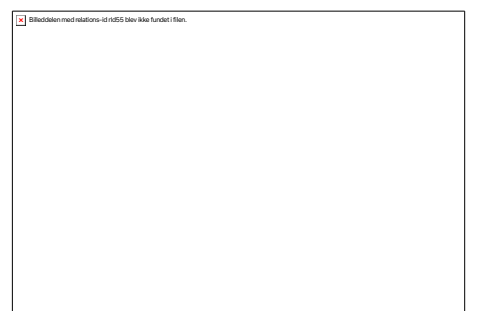
Br J Gen Pract. 2015 Dec;65(641):e799-805. doi: 10.3399/bjgp15X687829.

General practice funding underpins the persistence of the inverse care law: cross-sectional study in Scotland.

McLean G¹, Guthrie B², Mercer SW¹, Watt GC¹.

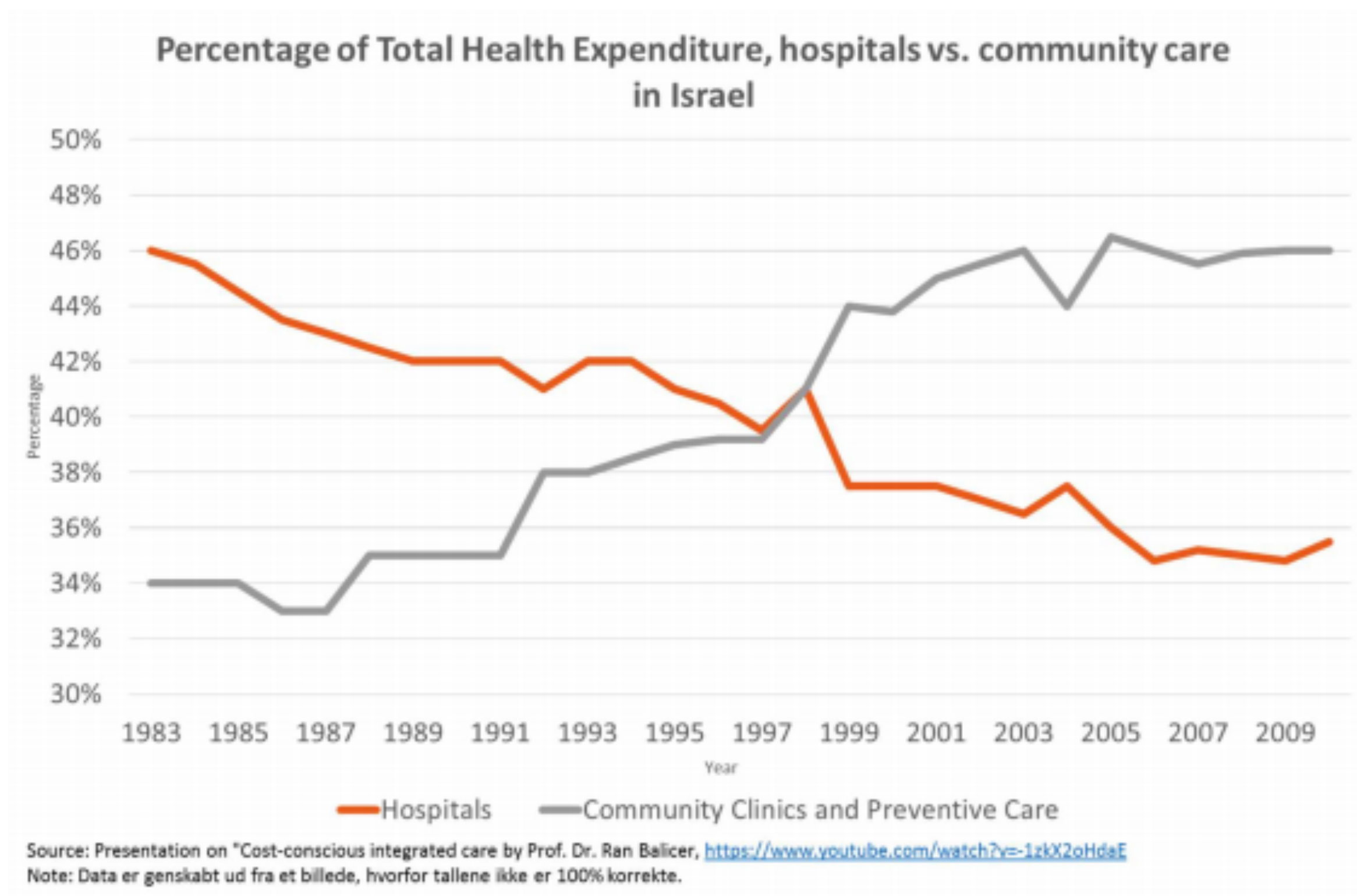
Author information

- 1 General Practice and Primary Care, Institute of Health and Wellbeing, College of Medical, Veterinary and Life Sciences, University of Glasgow, Glasgow.
- 2 Quality Safety and Informatics Research Group, Population Health Sciences Division, Medical Research Institute, University of Dundee, Dundee.

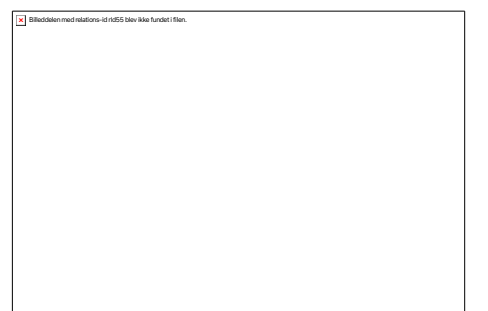
Hvis man synes der er for meget aktivitet på sygehusene.....

Så flyt ressourcerne væk fra sygehusene....

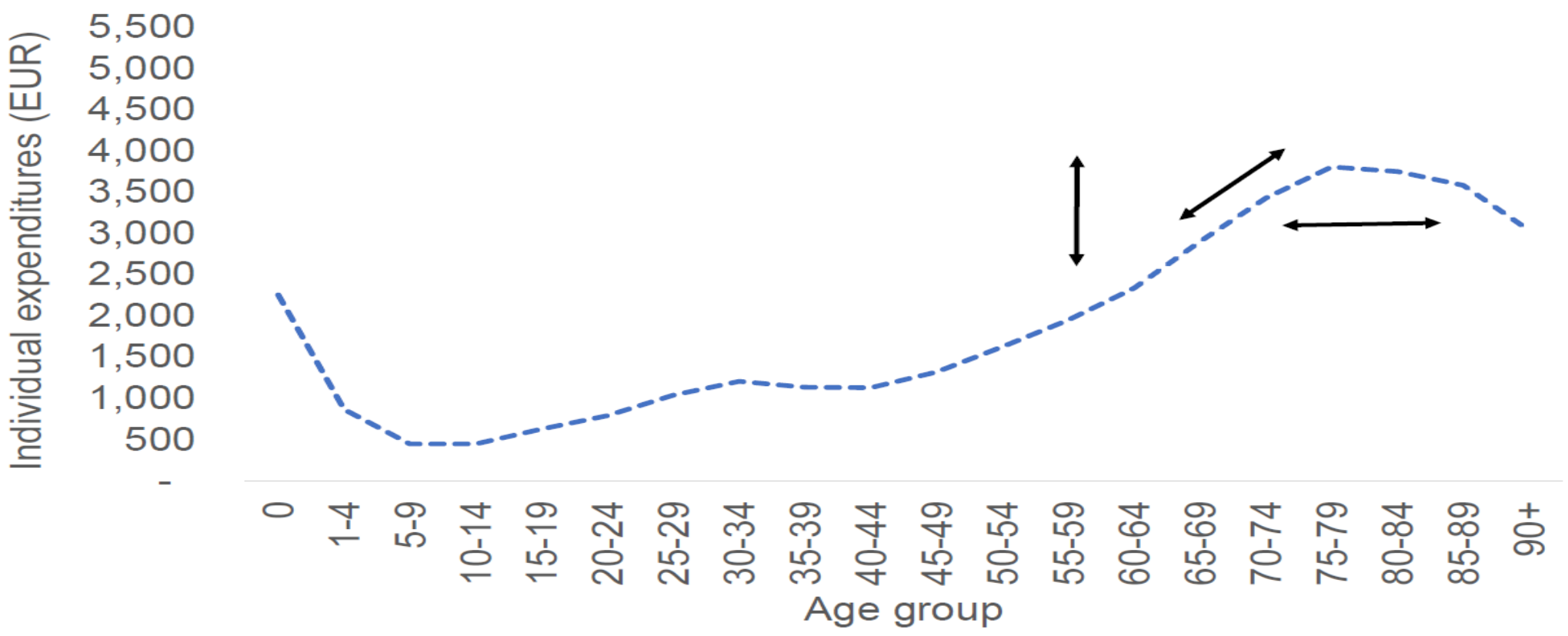
Prioritering – lidt terminologi

- Makroprioritering
 - Hvor stor en del af kagen får sundhedsvæsenets områder
 - Fortages af politikere
- Behandlingsprioritering
 - Medicinråd mv – cost per QALY mv.
 - Foretages i praksis af ”eksperter”
- Rationering
 - Fordeling af ressourcer – udmøntning af fx afdelingsbudgettet
 - Fortages af ledelser i samspil med politiske krav
- Triagering
 - Sundhedsfagligt personale.

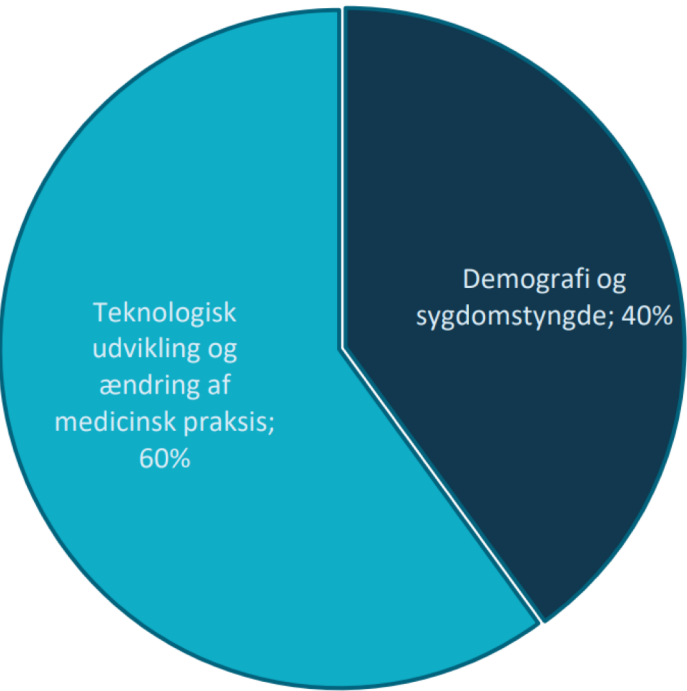

FM/DREAM

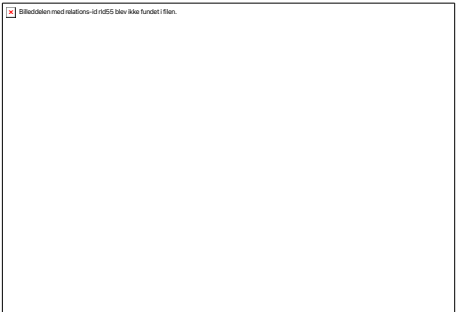
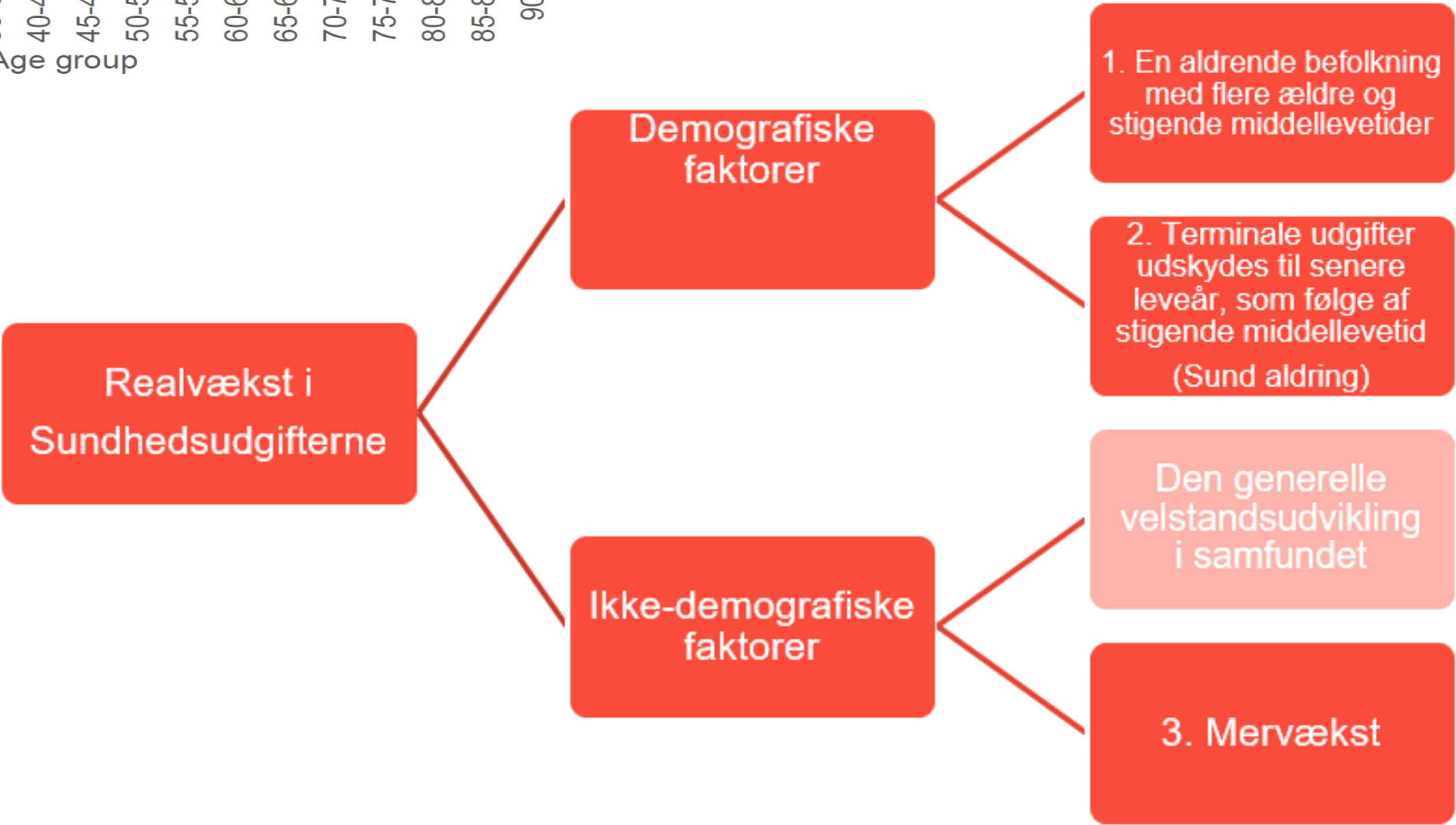
- med status quo som fundament

Nye behandlingsformer og medicin står for hovedparten af stigningen i de danske sundhedsudgifter

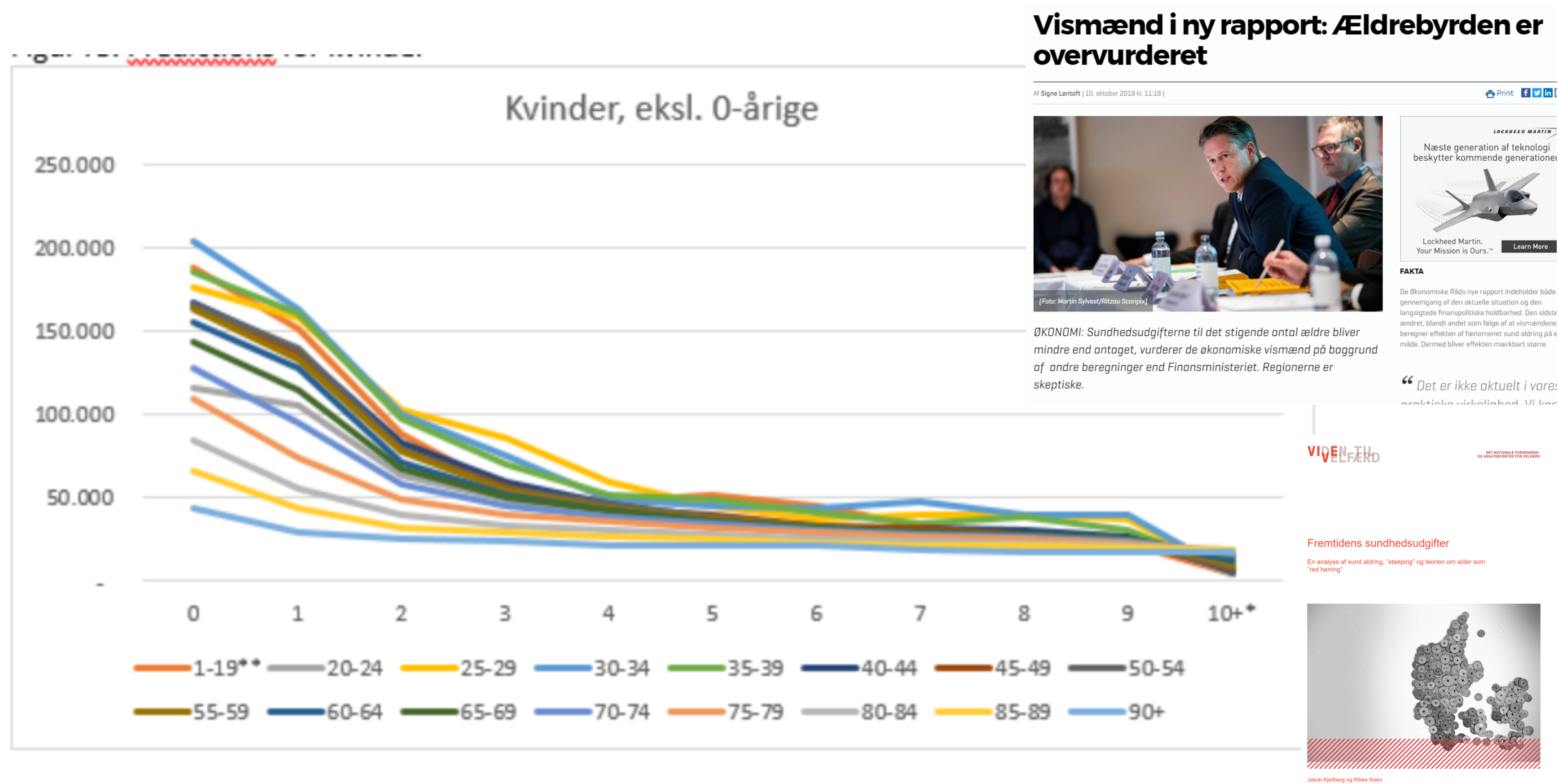

Kilde: SDU "Age, morbidity, or something else? A residual approach using microdata to measure the impact of technological progress on health care expenditure", December 2020.

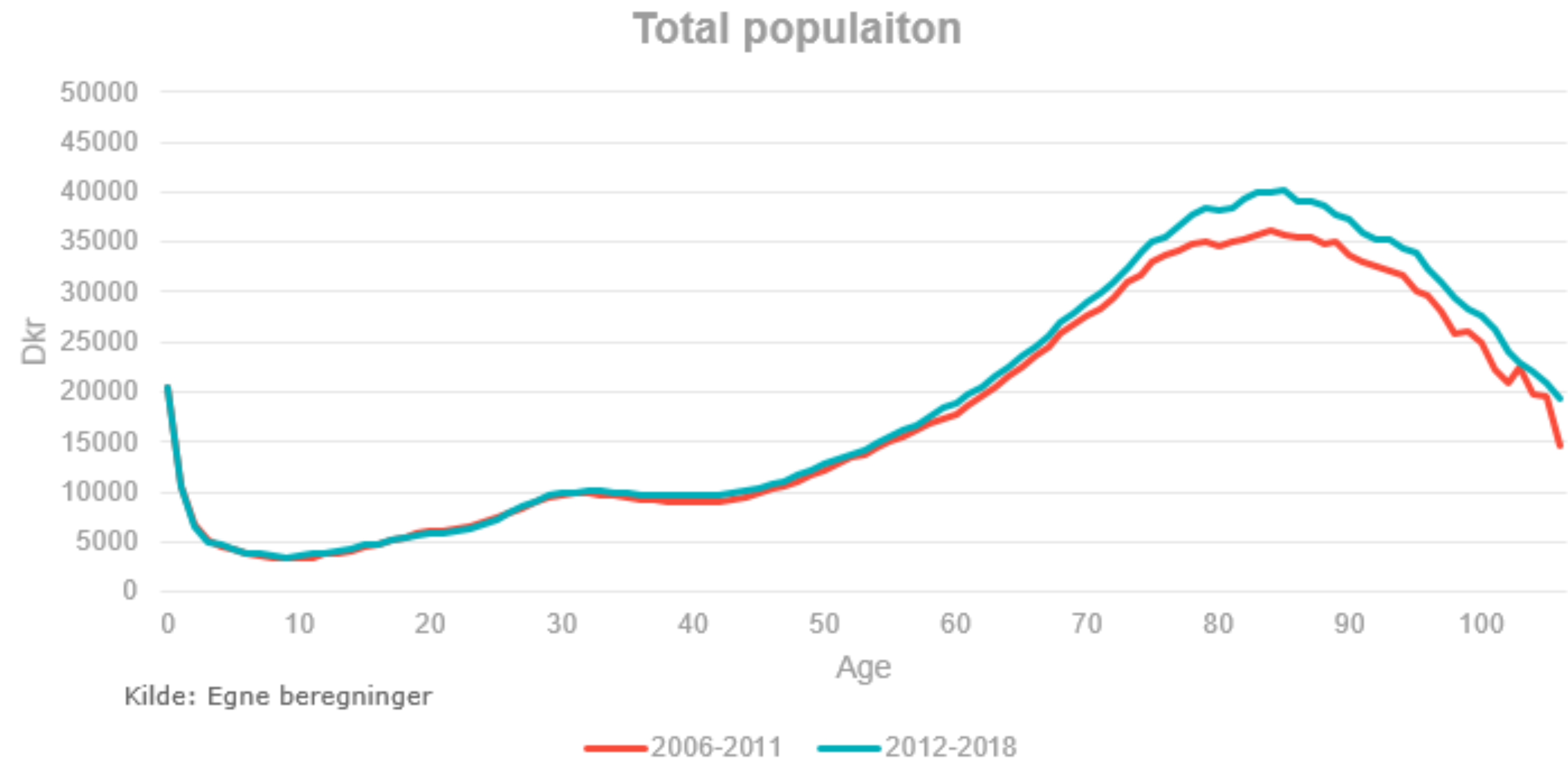
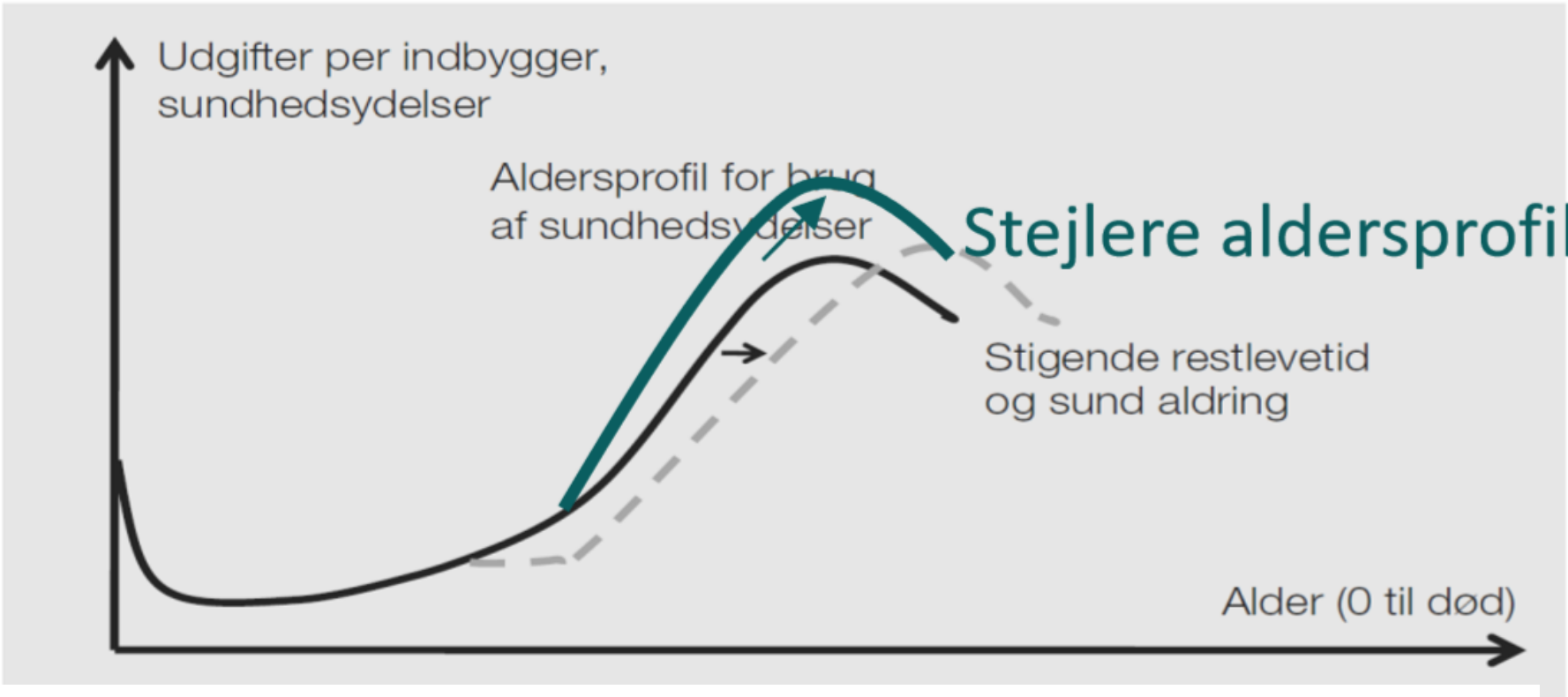

Er der Sund aldrig i økonomisk forstand

Prædiktioner - Særligt de sidste 3-5 år op til død er dyre...

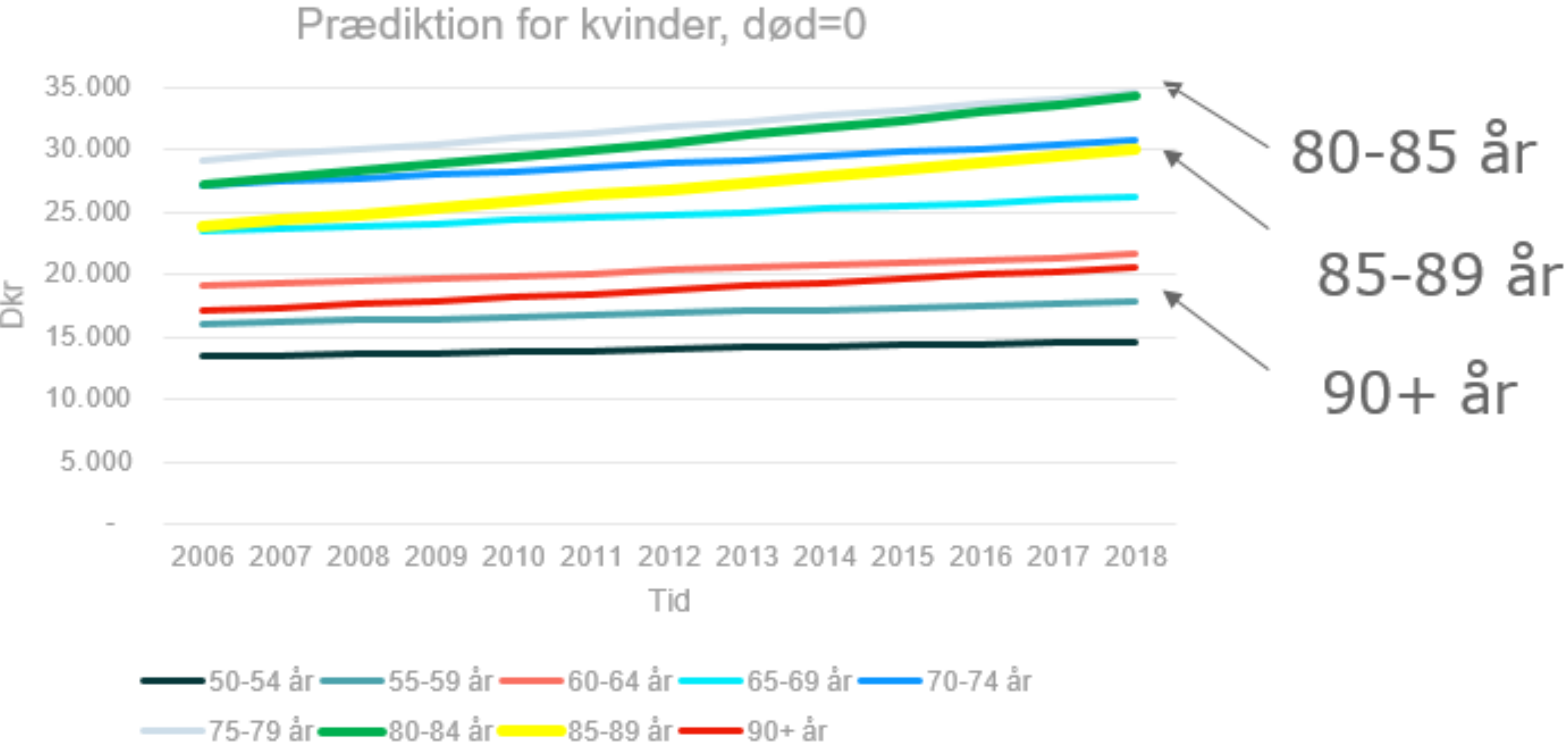

Steepening over/under 65 år

Kilde: Egne beregninger

Predictede omkostninger – model med terminal omk....
- vil boomer-generationen vise mere mådehold.....?!?

Kilde: Egne beregninger

Rationering

Forslag

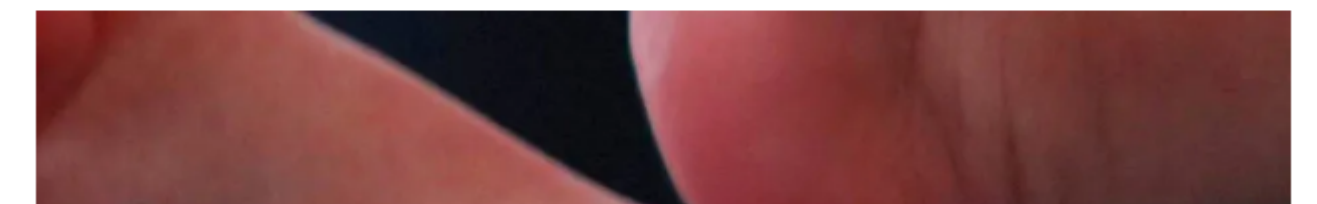
Retningslinjer for igangsættelse af fødsler

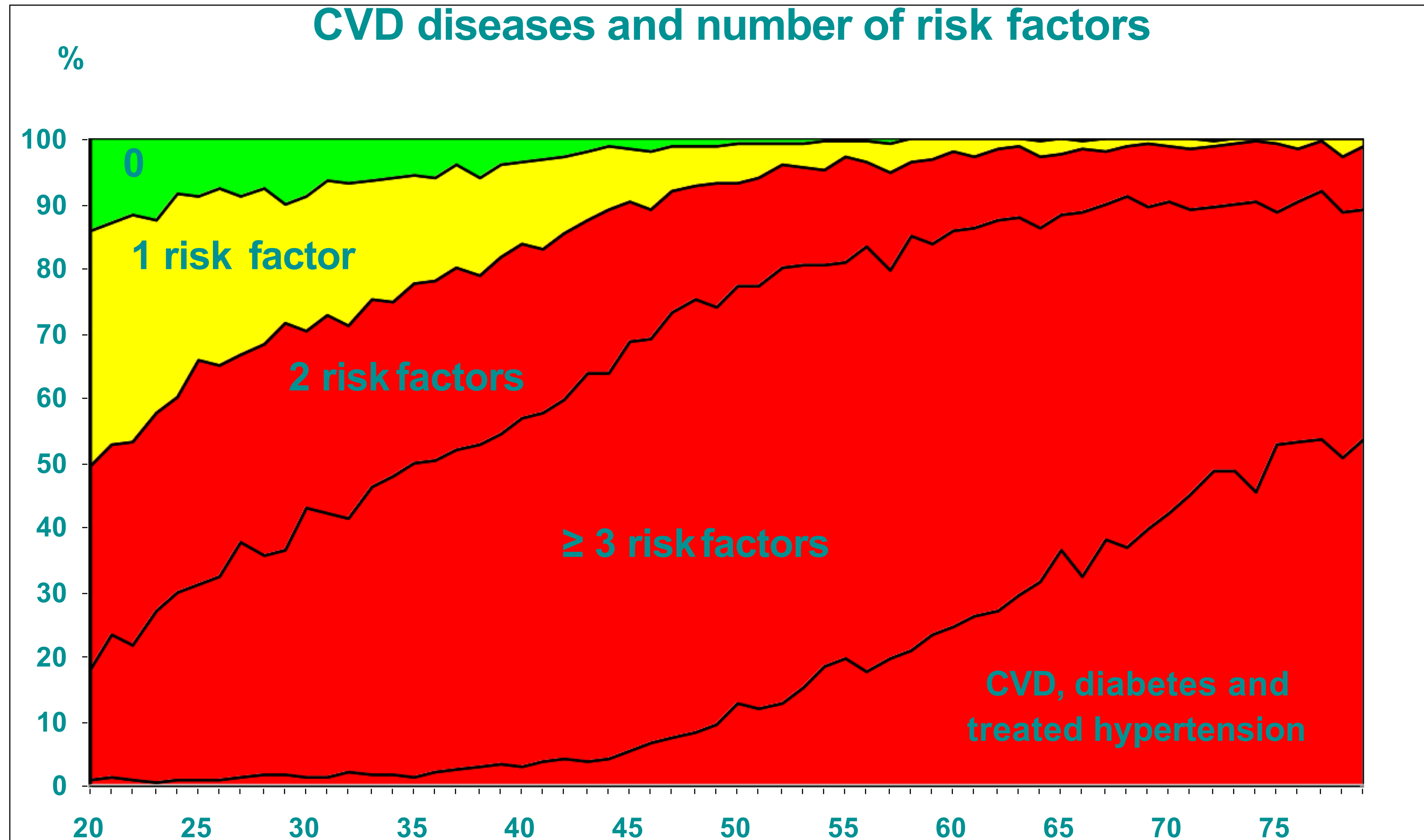
Fødselslæger vil redde flere børn

Fødselslæger vil redde flere børn fra at dø i livmoderen efter terminen.

TILFØJ TIL LÆSELISTE

Hvornår er man "syg"....vælg klogt

Har vi en fordomsfri debat om opgavetilrettelæggelsen?

12. oktober 2018 kl 12:00

S vil flytte børneundersøgelse fra almen praksis til sundhedsplejersken

UDSPIL: Kommunale sundhedsplejersker skal stå for 3-årsundersøgelsen, mener Socialdemokratiet. Forslaget skal rette op på, at for mange børn fra ressourcetsvage familier ikke kommer til lægen. Formand for Dansk Sygeplejeråd er begejstret.

6. februar 2020 kl 03:00

Debat

Danske Regioner: Sosu-assistenter kan aflaste sygeplejersker

DEBAT: For patienterne er det vigtigere, at de bliver behandlet af medarbejdere med de rette kompetencer end af en med en bestemt titel på eksamensbeviset, skriver Anders Kühnau (S) fra Danske Regioner.

Læger: Sygeplejersker skal ikke ordinere receptpligtig medicin

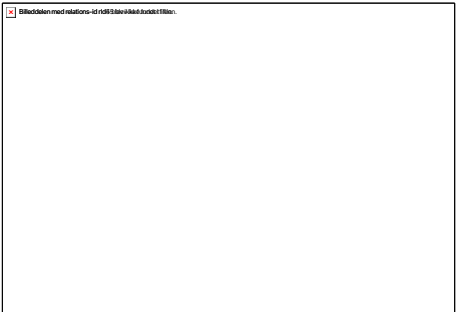
Læger: Sygeplejersker skal ikke ordinere receptpligtig medicin

Sygeplejersker skal kunne uddannes til at ordinere medicin, mener et flertal af de kommunale sundhedsdirektører. Lægeforeningen er uenig.

Af Anne Ringgaard og Redaktionen | 20/01/2016

Professor: ”Læger bør afgive flere opgaver til farmaceuter og

Status på sundhedsvæsnets tilstand

- > Vi kan ikke forsætte som vi plejer . . .
 - > fokus på de rette LEON- og omkostningseffektive indsatser?
 - > Behandlingsprioritering er en del af prioritering – men kun en mindre del...
 - > Retningslinjer - uden økonomi - skævvrider prioriteringen
 - > Rationering er kernen i prioritering – kan den understøtte der bedre
- > Prioritering kræver mod til at træffe upopulærere beslutninger på ufuldstændigt grundlag
 - > Husk: fravær af prioritering er også prioritering. . .
 - > Og krævet stærk rygdækning....

Selvfinansiering

Den store trussel for patientsikkerhed og kvalitet

Skønnet effektivitet af behandlingsepisode	Reduktion i efterspørgsel på grund af brugerbetaling
Meget effektivt	26%
Ganske effektivt	24%
Mindre effektivt	26%
Meget lidt effektivt	30%
Egenomsorg tilstrækkelig	25%

Tak for opmærksomheden

Jakob Kjellberg

Professor

Email: jakj@vive.dk